A BÍRÓSÁG VÉGZÉSE (negyedik tanács)

2019. október 1.*

„Előzetes döntéshozatal – Okafogyottság”

A C-495/18. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Najvyšší súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb bírósága) a Bírósághoz 2018. július 30-án érkezett, 2018. május 29-i határozatával terjesztett elő az

YX

ellen folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: M. Vilaras tanácselnök, K. Jürimäe, D. Šváby, S. Rodin és N. Piçarra (előadó) bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– a román kormány képviseletében C.-R. Canțăr, A. Wellman és L. Lițu, meghatalmazotti minőségben,

– a finn kormány képviseletében H. Leppo, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében A. Tokár és R. Troosters, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: szlovák.

Végzést

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, a kölcsönös elismerés elvének büntetőügyekben hozott, szabadságvesztés–büntetéseket kiszabó vagy szabadságelvonással járó intézkedéseket alkalmazó ítéleteknek az Európai Unióban való végrehajtása céljából történő alkalmazásáról szóló, 2008. november 27-i 2008/909/IB tanácsi kerethatározat (HL 2008. L 327., 27. o.; a továbbiakban: 2008/909 kerethatározat) 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának és (2) bekezdésének, valamint 9. cikke (1) bekezdése b) pontjának értelmezésére irányul.

2 E kérelmet egy cseh bíróság által büntetőügyben hozott ítélet – amelyben YX szlovák állampolgárt „adó, illeték vagy más hasonló, költségvetésbe történő befizetési kötelezettség elmulasztásának” bűncselekménye miatt öt évig terjedő szabadságvesztésre ítélték – Szlovákiában történő elismerésére és végrehajtására irányuló eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2008/909 kerethatározat 3. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„E kerethatározat célja azon szabályok megállapítása, amelyek értelmében a tagállamok az elítélt személy társadalmi beilleszkedésének elősegítése érdekében elismernek egy ítéletet és végrehajtják a büntetést.”

4 E kerethatározat 4. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Feltéve, hogy az elítélt személy a kibocsátó államban vagy a végrehajtó államban tartózkodik, és feltéve, hogy ez a személy a 6. cikkben előírt esetekben ehhez hozzájárulását adta, az ítéletet a tanúsítvánnyal együtt – amelyre a formanyomtatványt az I. melléklet határozza meg – a következő tagállamok egyikének lehet továbbítani:

a) az elítélt személy állampolgársága szerinti tagállam, ahol a személy él; […]

[…]”

5 Az említett kerethatározat 13. cikke így rendelkezik:

„Ameddig a büntetés végrehajtása nem kezdődött meg a végrehajtó államban, a kibocsátó állam indokolással együtt visszavonhatja a tanúsítványt a végrehajtó államtól. A tanúsítvány visszavonását követően a végrehajtó állam nem hajtja végre a büntetést.”

A szlovák jog

6 A Zákon č. 549/2011 Z.z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii (az Európai Unióban a szabadságelvonással járó büntetőjogi szankciót kiszabó határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 549/2011. sz. törvény) 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjából lényegében kitűnik, hogy valamely elmarasztaló határozat a Szlovák Köztársaságban elismerhető és végrehajtható, ha az e határozat meghozatalának alapját képező cselekmény a szlovák jogrendszer szerint bűncselekménynek minősül, és amennyiben az elítélt szlovák

állampolgár, és szokásos tartózkodási helye a Szlovák Köztársaság területén található, vagy ott olyan családi, szociális vagy munkaügyi kapcsolatokkal rendelkezik, amelyek a szabadságvesztés-büntetésének végrehajtása során hozzájárulhatnak az elítélt társadalomba való beilleszkedéséhez.

7 Az 549/2011. sz. törvény 3. cikkének g) pontja értelmében e törvény alkalmazásában a „szokásos tartózkodási hely” az állandó lakóhely vagy az ideiglenes tartózkodási hely.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

8 A Krajský soud v Ústi nad Labem (Ústi nad Labem-i regionális bíróság, Cseh Köztársaság) 2014. november 10-i határozatával, amelyet a Vrchní soud v Praze (prágai felsőbíróság, Cseh Köztársaság) 2015. február 27-i határozatával helybenhagyott, YX szlovák állampolgárt gazdasági bűncselekmény miatt öt év szabadságvesztés-büntetésre ítélte (a továbbiakban: szóban forgó ítélet).

9 2017. október 16-án a Krajský súd v Trenčíne (trencséni regionális bíróság, Szlovákia) a Krajský soud v Ústi nad Labemtől (Ústi nad Labem-i regionális bíróság) a 2008/909 kerethatározat I. mellékletében foglalt tanúsítvánnyal együtt megkapta a szóban forgó ítéletet.

10 2017. december 6-i határozatával a Krajský súd v Trenčíne (trencséni regionális bíróság) elismerte a szóban forgó ítéletet.

11 YX e határozattal szemben fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Najvyšší súd Slovenskej republikyhoz (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb bírósága). Fellebbezésének alátámasztása érdekében azzal érvelt, hogy 2015-től kezdődően a Cseh Köztársaságban él, amit tudott volna bizonyítani, ha tájékoztatták volna a Krajský súd v Trenčíne (trencséni regionális bíróság) előtt folytatott eljárásról, így szokásos tartózkodási helyeként nem a Szlovák Köztársaság területét állapították volna meg.

12 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a Szlovák Köztársaság népesség-nyilvántartásából az tűnik ki, hogy YX állandó lakóhelye 1986. október 22-től e tagállam területén volt található. Rámutat továbbá arra, hogy a releváns nemzeti jogi rendelkezések szerint valamely szlovák állampolgárnak a Szlovák Köztársaság területén lévő állandó lakóhelye vagy ideiglenes tartózkodási helye pusztán jelzésértékű, és nem függ attól a feltételtől, hogy az állampolgár ténylegesen is ott tartózkodjon, vagy hogy ott családi, szociális, munkaügyi vagy más kapcsolatokat tartson fenn. Így Szlovákiában elismerhető és végrehajtható valamely más tagállam szabadságvesztés-büntetést kiszabó határozata, amennyiben az elítélt szlovák állampolgár, még ha ténylegesen nem is Szlovákia területén él, de ott rendelkezik nyilvántartott állandó lakóhellyel vagy ideiglenes tartózkodási hellyel.

13 E körülmények között a Najvyšší súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb bírósága) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a [2008/909] kerethatározat 4. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy az ott előírt kritériumok csak abban az esetben teljesülnek, ha az elítélt személy az állampolgársága szerinti tagállamban olyan családi, szociális, munkaügyi vagy más jellegű kapcsolatokkal rendelkezik, amelyek figyelembevételével megalapozottan feltehető, hogy a büntetés e tagállamban való végrehajtása elősegítheti társadalmi beilleszkedését, és így azzal ellentétes az 549/2011. sz. törvény 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjában foglalthoz hasonló olyan nemzeti rendelkezés, amely ilyen esetekben pusztán a végrehajtó állam nyilvántartása szerinti szokásos tartózkodási hely alapján lehetővé teszi a határozat elismerését és végrehajtását, annak figyelembevétele nélkül, hogy az elítélt személy ezen államban rendelkezik-e ténylegesen olyan kapcsolatokkal, amelyek erősíthetik társadalmi beilleszkedését?

2) Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni a [2008/909] kerethatározat 4. cikkének (2) bekezdését, hogy a kibocsátó állam illetékes hatósága még a kerethatározat 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szabályozott esetben is még az ítélet és tanúsítvány továbbítását megelőzően köteles megvizsgálni, hogy a büntetésnek a végrehajtó államban való végrehajtása az elítélt személy társadalmi beilleszkedése elősegítésének célját szolgálja-e, és ezzel összefüggésben az említett hatóságnak egyúttal fel kell tüntetnie a tanúsítvány d) részének 4. pontjában szereplő információkat is, különösen azt, hogy az elítélt személy a kerethatározat 6. cikkének (3) bekezdése alapján kifejtett véleményében hivatkozott-e arra, hogy a kibocsátó államban rendelkezik tényleges családi, szociális vagy munkaügyi kapcsolatokkal?

3) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni a [2008/909] kerethatározat 9. cikke (1) bekezdésének b) pontját, hogy akkor is fennáll a határozat elismerése és végrehajtása megtagadásának indoka, ha a kerethatározat 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti esetben az e rendelkezés (3) bekezdése szerinti egyeztetés és az egyéb szükséges információk esetleges benyújtása ellenére nem nyer bizonyítást az olyan családi, szociális, munkaügyi vagy más jellegű kapcsolatok fennállása, amelyek figyelembevételével megalapozottan feltételezhető, hogy a büntetésnek a végrehajtó államban való végrehajtása elősegítheti az elítélt személy társadalmi beilleszkedését?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztését követően bekövetkezett események

14 2019. június 4-i leveleiben a kérdést előterjesztő bíróság, valamint a cseh kormány arról tájékoztatta a Bíróságot, hogy a Krajský soud v Ústi nad Labem (Ústi nad Labem-i regionális bíróság) visszavonta a szóban forgó ítélet elismerése iránti megkeresését. A cseh kormány továbbá arról tájékoztatta a Bíróságot, hogy elrendelték a büntetésnek a Cseh Köztársaságban való végrehajtását, és hogy YX 2019. március 4. óta e tagállam egyik börtönében tölti büntetését.

15 A kérdést előterjesztő bíróság egyébiránt közölte, hogy nem kívánja visszavonni az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét, azzal az indokkal, hogy a Bíróság által a jelen ügyben meghozandó ítélet releváns lehet egy másik, előtte folyamatban lévő ügy eldöntése szempontjából.

16 Ezen információkra tekintettel a Bíróság 2019. június 11-i levelében azt kérte a kérdést előterjesztő bíróságtól, hogy egyrészt erősítse meg, hogy továbbra is folyamatban van-e előtte azon ügy, amely keretében az előzetes döntéshozatal iránti kérelmét előterjesztette, másrészt pedig, hogy nyilatkozzon arról, hogy e kérelmet továbbra is fenntartja-e.

17 A Bíróság Hivatalához 2019. július 4-én érkezett, 2019. június 27-i levelében a kérdést előterjesztő bíróság arról tájékoztatta a Bíróságot, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelme alapjául szolgáló eljárást a Bíróság ítéletének meghozataláig felfüggesztette. A kérdést előterjesztő bíróság azt is megerősítette, hogy az ezen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nem vonja vissza, azzal az indokkal, hogy „a meghozandó ítélet jelentőséggel bír egy másik, előtte folyamatban lévő ügyben meghozandó döntés szempontjából, amely ügy ugyanazon ténybeli és jogi elemeket tartalmazza, és amelyben az eljárást […] a Bíróság által a jelen ügyben hozandó ítélet meghozataláig felfüggesztették”.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről

18 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az EUMSZ 267. cikkel bevezetett eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek révén az előbbi az uniós jog értelmezéséhez megadja azokat a támpontokat, amelyek szükségesek az utóbbi által eldöntendő jogvita megoldásához (2019. január 10-i Mahmood és társai végzés, C-169/18, EU:C:2019:5, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

19 Így az EUMSZ 267. cikk szövegéből és rendszeréből is az következik, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás előfeltétele a nemzeti bíróság előtt ténylegesen folyamatban lévő jogvita, amelynek keretében a nemzeti bíróságnak az előzetes döntést figyelembe vevő határozatot kell hoznia (lásd többek között: 2012. október 22-i Šujetová végzés, C-252/11, nem tették közzé, EU:C:2012:653, 14. pont; 2016. március 3-i Euro Bank végzés, C-537/15, nem tették közzé, EU:C:2016:143, 32. pont).

20 Az előzetes döntéshozatali eljárás indoka ugyanis nem az általános vagy hipotetikus kérdésekről való véleménynyilvánítás, hanem az adott jogvita tényleges megoldásának szükségessége (lásd többek között: 2012. október 22-i Šujetová végzés, C-252/11, nem tették közzé, EU:C:2012:653, 15. pont; 2016. március 3-i Euro Bank végzés, C-537/15, nem tették közzé, EU:C:2016:143, 33. pont).

21 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik, hogy az alapeljárás a Krajský súd v Trenčíne (trencséni regionális bíróság) azon határozatára vonatkozik, amely elismerte és Szlovákia területén végrehajthatónak nyilvánította a szóban forgó ítéletet, amelyet a Krajský soud v Ústi nad Labem (Ústi nad Labem-i regionális bíróság) továbbított a számára a 2008/909 kerethatározat I. mellékletében foglalt tanúsítvánnyal együtt.

22 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a 2008/909 kerethatározat 13. cikke értelmében a kerethatározat I. mellékletében foglalt tanúsítvány visszavonását követően a végrehajtó tagállam nem hajtja végre a büntetést.

23 Márpedig a Bíróságnak 2019. június 4-én és 27-én címzett levelekből kitűnik, hogy a Krajský soud v Ústi nad Labem (Ústi nad Labem-i regionális bíróság) visszavonta a szóban forgó ítélet elismerése iránti megkeresését, és hogy YX a büntetését 2019. március 4. óta a kibocsátó tagállamban tölti.

24 Ennélfogva meg kell állapítani, hogy e visszavonást követően az alapügy okafogyottá vált.

25 Ebből következik, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések ettől kezdődően hipotetikus jellegűek, és hogy azok a feltételek, amelyek lehetővé teszik a Bíróság számára az előzetes döntéshozatali eljárás folytatását, már nem teljesülnek.

26 E körülmények között a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemről nem szükséges határozni.

27 E megállapítás nem érinti a kérdést előterjesztő bíróság azon lehetőségét, illetve adott esetben azon kötelezettségét, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján újabb előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel forduljon a Bírósághoz, amennyiben egy ilyen határozat szükségesnek tűnik számára az előtte folyamatban lévő olyan jogvita eldöntéséhez, amely keretében véleménye szerint az uniós jog értelmezésére vonatkozó ugyanazon kérdések merülnek fel.

A költségekről

28 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A Najvyšší súd Slovenskej republiky (a Szlovák Köztársaság legfelsőbb bírósága) 2018. május 29-i határozatával előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelemről nem szükséges határozni.

Aláírások